

چادر تکامل یافته

یا حجاب کامل؛ راحت و شکل

اصل حجاب و پوشش برای بانوان؛ موضوعی است که گذشته از تعالیم آسمانی و راهنماییهای فرستادگان الهی به اقوام مختلف بشر؛ همواره در تمدنهای کهن و فرهنگهای عریق مطرح بوده است. عمده پوشش در حجاب کامل؛ آن چیزی است که سر تا پا بپوشاند و بدن نما و اندام نما نباشد. جزئیات دیگر از قبیل رنگ و نحوه طراحی تنها بر حسب سلیقه فردی یا اجتماعی متفاوت بوده و هست و ربطی به اصل این تعلیم ندارد. ولذا پوشش کامل با رنگهای غیر مشکی حتی الوان هیچگونه منع دینی ندارد.

در میان ایرانیان نماد حجاب چادر و مقنعه بوده است، این حجاب هر چند از نظر پوشش کامل است؛ ولی بیشتر مناسب وضعیت عدم تحرک و فعالیت بانوان و نشستن در مجلسی طراحی شده است، ولی در صورت فعالیت و حرکت معمولی حفظ حجاب هر چند با چادر معمولی عملی است؛ ولی خالی از زحمت نبوده و زن بایستی همواره آن را محکم نگهداشته و الا خاصیت پوششی خود را از دست می دهد، بستن اطراف چادر در حال فعالیت به دور کمر و گذاردن دستها بیرون از آن (مانند زنان روستائی در حال کار)؛ نیز خاصیت حجاب کاملی آن را سلب می کند. عیب دیگر چادر نقطه اتکای آن بود؛ که پیوسته فشار سنگینی پارچه و محوریت کار با آن تنها بر روی سر کاربر آن می باشد، به خاطر همین مشکلات؛ و ایجاد زحمت برای بانوان در حفظ حجاب؛ یا محدودیت در فعالیت؛ مانتو و روسری در سالهای اخیر رواج پیدا کرد؛ ضعف پوشش مانتو در جهت پوشاندن اندام موجب اجتناب بسیاری از بانوان در استفاده مانتو به تنهایی گردید. برای جمع بین آزادی فعالیت در مانتو و حفظ حجاب کامل در چادر برخی از بانوان به استفاده همزمان از مانتو و چادر روی آوردند، این روش نقایص هر یک از دو پوشش را برطرف می کرد ولی مستلزم تحمیل هزینه اضافی برای پوشش اضافی؛ و عوارضی دیگر می شد. چادرهای عربی که در میان مسلمانان کشورهای عربی و اروپا و آمریکا رایج است؛ جایگزین دیگری برای نواقص چادر ایرانی بود؛ این پوششها با داشتن آستین ولبة نگهدارنده بر سر بسیاری از زحمتهای چادر ایرانی را برطرف می کرد و دیگر لازم نبود که با دو دست مرتبا بخواهند چادر را نگهدارند، و دستها برای فعالیت و تحرک نسبتا آزاد بود، یعنی یک دست برای نگهداشتن پیش روی حجاب بکار گرفته می شد. ولی همین موضوع اشکال چادرهای عربی بود که یا باید یک دست همیشه برای این کار مشغول باشد و یا اینکه مانتو یا جلباب که پوشش بلند از گردن تا پاست اضافه بر آن بپوشند، البته داشتن روسری یا مقنعه هم که جای خود داشت. ولذا نتوانست این نوع پوشش هم آن حجاب کامل و راحتی پوشش و آزادی تحرک و آسانی فعالیت را برای بانوان فراهم کند.

برخی از طراحان عربی و ایرانی اقدام به ترکیب ویژگیها و محسنات چادر ایرانی و چادر عربی و مانتو و جلباب و روسری در یک پوشش نمودند، از جمله اینها: عبایة کوییتی و لبنانی جدید؛ چادر ملی و چادر کمری است، که هر یک از این پوششهای تکامل یافته بطور پراکنده به صورتی شخصی؛ خانوادگی؛ مجموعه ای؛ قومی؛ شهری و کشوری متداول شده است، البته فراگیری آن هنوز چندان نبوده که جایگزین تمامی چادرهای ایرانی و عربی و مانتوهای مختلف بشود، این کار نیاز به معرفی امتیازات این پوشش و تجربه آسانی و راحتی آنرا دارد.

طراحی جنابی: گزارش زیر مربوط به نتیجه کار طراحی و ارائه یکی از این طراحان در شهر تهران

(خانم جنابی) است؛ روزنامه «همشهری» نوشت:

چادر ایرانی طرح جدید طراحی شد. این چادر، به خانمها امکان می‌دهد که در زمان خرید یا بغل کردن فرزند و کار کردن، راحت‌تر و با پوشش کاملتر باشند. این چادر می‌تواند برای گروه‌هایی مثل پرستارها، پزشکان، نیروی پلیس و... به عنوان لباس رسمی با رنگهای مختلف طراحی شود.

او توضیح می‌دهد، در بیمارستانها، پرستار و پزشک با رويوشهاي معمولي سفيد کار می‌کنند. بسیاری از این خانمهای شاغل در بیمارستان مایلند که چادر داشته باشند و به خاطر این موضوع ناراحتند. این چادر می‌تواند با رنگ سفید طراحی شود و رنگهای متنوع مقنعه زیر آن، نشانگر رده و سمت پرستار یا پزشک باشد....

این طراح چادر خودش بانویی چادری است و تأکیدی که بر مرتب بودن حجاب می‌کند، شاید دلیلی برای ایده طرح جدید چادر باشد.

وی می‌گوید: دوره دانشجویی، بچه داشتم. همیشه مجبور بودم علاوه بر بغل کردن پسر، ساک بچه را هم حمل کنم. به خاطر همین اغلب پایین چادرم کنیف می‌شد. این ماجرا مرا ناراحت می‌کرد، چون اساساً خیلی به مد و نظم اهمیت می‌دادم و همیشه باید چادرم مرتب بود به فکر طراحی یک چادر جدید افتادم.

به اعتقاد او در الگوی طراحی شده برای چادر رایج فعلی ایرانی، بی‌تدبیری شده چه خانمهای چادری مجبورند همواره با یک دست بالای چادر را نگه دارند و با دست دیگر پایین آن را.

او می‌خواسته چادری را طراحی کند که علاوه بر راحت بودن، در عین حال از حجاب هیچ کشور دیگری تقلید نکرده باشد. حساب کردن زاویه‌های دستها در حالات مختلف و طراحی الگو با توجه به این زوایا، او را به طرح چادری ایرانی

با آستین‌هایی مناسب می‌رساند. هدف از حجاب در قرآن، پارچه‌ای بوده که سر و شانه‌ها و سینه‌ها را یکجا بپوشاند. این هدف با مانتو و روسری تأمین نمی‌شود. بنابراین چادر، حجاب برتر است، اما این به این معنا نیست که حتماً باید دستها پارچه را نگه دارند، بلکه این پوشش باید به شکلی توسط خود چادر تأمین شود.

به اعتقاد خانم جنابی، چادر فعلی بدون مانتو ناقص است، چون اغلب کنار می‌رود و اگر زیر چادر مانتو نباشد، پوشش کامل نیست، این مسأله علاوه بر گرمای زیاد در تابستانها، برای بسیاری از خانواده‌ها مقرون به صرفه نیست. پارچه چادری گران است و اگر خانواده‌ها بخواهند بچه‌هایشان را چادری کنند باید علاوه بر خریدن چادری برای آنها، مانتو هم بخرند که این با شرایط اقتصادی بسیاری از خانواده‌ها هماهنگ نیست.

او می‌خواسته چادری را طراحی کند که علاوه بر برطرف کردن معایب چادر فعلی، در عین حال از حجاب هیچ کشور دیگری تقلید نکرده باشد.

چادر در جامعه ما قداست خاصی دارد در حقیقت در دوره ای لباس رزم ما بوده به همین دلیل نمی‌شد به این راحتی به این نماد دست زد

اکرم عروجی: اولین باری که بحث چادر ایرانی بین من و دوستانم مطرح شد، معتقد بودم که: «فقط موند چادر را مدل به مدل و رنگ به رنگ سرمون کنیم! مگه چادر خودمون چه عیبی داره؟! تازه، پوشیدگی چادرهای خودمون خیلی بیشتر از چادر ایرانی است و...» مدت‌ها سر حرفم بودم! تا اینکه جمعه پیش، فرصتی پیش آمد تا با خانم «جنابی» مبتکر این نوع چادر گفت‌وگویی داشته باشم و همه نقدهایم را به خودش بگویم! اولین سؤالی هم که به ذهنم رسید این بود:

چرا چادر ایرانی؟ مگر چادر خودمان چه عیبی دارد؟!

«جنابی» که خودش دبیر ریاضی و فیزیک و از خانم‌هایی است که در عرصه اجتماعی، فعالیت‌های مختلفی انجام می‌دهد، گفت: تا حالا دقت کرده‌ای که خانم‌ها چه طور چادر سر می‌کنند؟ من خودم مدت‌ها در مورد این مسئله تحقیق کرده‌ام و در خیابان از نحوه چادر سر کردن خانم‌ها فیلم گرفته‌ام و براساس آمار می‌گویم که در اکثر خانم‌های چادری ما، چادر، حجاب کامل نیست و در حقیقت، مانتو و مقنعه شان چادرشان را حفظ می‌کند. مشکلاتی که ما در چادر سر کردن با آن درگیر هستیم همه شبیه به هم است. معمولاً بیشتر از یک متر چادرمان را همیشه با دست در ناحیه «کمر» جمع می‌کنیم و این مسئله در هنگام سوار شدن به ماشین یا بالا رفتن از پله، موجب نمایان شدن حجم بدنمان می‌شود. یا اینکه خیلی از خانم‌ها بعد از خرید روزانه منزل، ناچارند چادرشان را به دندان گرفته و کیسه‌های خرید را با دستشان بگیرند. این مسئله علاوه بر اینکه به سلامتی آنها لطمه می‌زند باعث ایجاد لکه‌های سفید و بوی بد در چادر شده و تصویر نازیبایی از حجاب خانم ایرانی در ذهن مخاطب ایجاد می‌کند. مشکل بعدی زمانی است که یک خانم چادری بیرون می‌رود و ناچار است علاوه بر وسایل خودش بچه و وسایل او را هم حمل کند و در کنار این، چادری را که از همه طرف رهاست جمع کند. و بیشتر ما در هنگام رانندگی یا مجبوریم چادرمان را کنار بگذاریم یا روی دوشمان بیندازیم یا اینکه در نهایت دستمان بیرون می‌آید و پوشش زیر چادرمان نمایان می‌شود و اینها مواردی است که دختران جوان کمتر رغبت کنند که چادر سر کنند. آنهایی هم که چادری هستند، بعضی‌ها ایشان چادر را کنار می‌گذارند و بعضی دیگر به نوعی با این مشکلات کنار می‌آیند مثلاً محجبه‌ترین خانم پزشک یا پرستار ما مجبور می‌شود وقتی وارد محیط کار می‌شود، چادرش را علی‌رغم میلش کنار بگذارد که این مسئله در مورد خیلی‌ها شغل‌های دیگر نیز صادق است. همه اینها باعث شد به فکر طراحی مدلی باشم که این مشکلات را نداشته باشد و در عین حال همان «چادر» باشد و نتیجه آن همه تحقیق و طراحی، شد «چادر ایرانی».

چادر ایرانی» مدل جدیدی نیست، همان چادر معمولی است که معایبش برطرف شده است

ساختار شکنی در چادر! چادر! چادر! چادر! جامعه ما قداست خاصی دارد و در حقیقت در دوره ای لباس رزم ما بوده است و نمادی است از قشری که به آن تعلق داریم. به همین دلیل نمی‌شد به این راحتی به این نماد دست زد! تا اینکه تیرماه سال گذشته مقام معظم رهبری در یک سخنرانی فرمودند: «مدگرایی افراطی، پذیرفتنی نیست و برای ایجاد تنوع در لباس نباید از مدل‌های غربی تقلید کرد. بلکه می‌توان با ارائه الگوهای بومی و ایرانی و طراحی لباس ملی ایرانیان این نیاز را تأمین کرد.»

بلافاصله بعد از شنیدن حرف‌هایی را که مدت‌ها بود براساس تحقیق و مطالعه در مورد پیشینه چادر در ایران و نیز پژوهش در مورد همین چادر فعلی به آنها رسیده بودم، روی چادر مشکلی‌های خودم پیاده کردم و در نهایت صبح روز بعد اولین چادر ایرانی‌ام را پوشیدم و به کلاس قرآن رفتم. در طول مسیر عکس‌های مردم را در مترو و تاکسی و ... بررسی کردم!

در همان هفته اول سفارش‌های زیادی برای دوختن چادر ایرانی از خانم‌هایی که همگی با این مشکلات دست به گریبان بودند، برایم رسید. بعد هم برای اینکه مطمئن شوم از اینکه این مدل چادر اشکال شرعی ندارد با واسطه‌ای این چادر را برای مقام معظم رهبری فرستادم. دختر ایشان چادر را جلوی رهبر سر کرده بود و ایشان فرموده بودند: «حجاب کاملی است به شرطی که صورت آرایش نداشته باشد، در این صورت خوب است.» لذا از آن زمان تلاش می‌کنم که این چادر تبدیل به یک فرهنگ عمومی شود.

محاسن این چادر «چادر ایرانی» مدل جدیدی نیست، همان چادر معمولی است که معایبش برطرف شده است.

جلوی این چادر با دکمه‌های مخفی کاملاً بسته می‌شود. لذا می‌توان بدون پوشیدن مانتو از آن استفاده کرد و از این جهت کاملاً مناسب ایام تابستان است. از طرف دیگر آستین‌هایی هم که در چادر طراحی شده، آزادی عمل بیشتری

به خانم ها مي دهد تا بدون اينکه لازم باشد چادرشان را نگه دارند، آزاده فعاليت هاي خود را انجام دهند. لذا خانم هاي شاغل در هر حرفه اي که هستند، مي توانند از اين چادر در محيط کار خود استفاده کنند. حتي مي توان از اين چادر در منزل هم استفاده کرد. يکي از مشکلات عمده خانم ها در منزل با وجود آشپزخانه هاي اين، پذيرايي از مهمان با حفظ چادر است. در حالي که مي توان چادرهاي رنگي داخل منزل را هم براساس اين مدل دوخت و در عين حفظ چادر به کارهاي منزل هم پرداخت. در سازمان حج و زيارت طرح چادر ايراني را ارائه کردم و قرار شد که اين چادر به عنوان يکي از سه مدل چادر خانم ها در حج استفاده شود.

چرا چادر عربي نه؟! يکي از دلایل تمايل خانم هاي جوان به پوشيدن چادر عربي اين است که دست ها در اين چادر آزاد است. چادر عربي اين يك حسن را در کنار ده ها عيب دارد! ولي خانم ها از روي ناچاري اين عيب ها را ندیده مي گيرند. يك مسئله مهم عدم زيبايي اين چادر است. الگوي چادر عربي، يك مستطيل است وسط عرض آن روي سر و بقيه قسمت هاي عرض، روي دست ها مي افتد به همين دليل علاوه بر ايجاد چين هاي افقي، نامنظم در ناحيه پايين دست باعث مي شود که هرچه چادر به سمت پايين تر برود، تنگ تر بشود و در حقيقت، چادر، حالت حفره اي پيدا مي کند. علاوه بر اين آستين چادر عربي کوتاه است و خانم ها اين کوتاهي را با مقداري تور و کپور مي پوشانند که خود اينها باعث جلب توجه مي شود. مهم تر اينکه چادر عربي متعلق به فرهنگ ما نيست! ما بايد چادري داشته باشيم که براساس فرهنگ اصيل ايراني طراحي شده باشد.

بار اقتصادي هم ندارد! زماني که راجع به عدم استفاده جوان ها از چادر تحقيق مي کردم، متوجه شدم که غير از مسائل نهاجم فرهنگي و ايرادهاي چادر و ... يکي از مشکلات اصلي مسائل اقتصادي است. پدر خانواده اي مي گفت: من سه دختر دارم و اگر قرار باشد اينها را تشويق کنم که چادر سر کنند، بايد علاوه بر هزينه مانتو و روسري سه تا سي هزار تومان هم پول چادر بدهم در حالي که چنين هزينه هايي را ندارم! و شايد اين امر باعث شد که طراحي چادر طوري باشد تا نياز به پوشيدن مانتو نباشد! غير از اين همين چادرهاي معمولي با دوساعت کار قابل تبديل به چادر ايراني هستند.

براي آرتوژي ها هم خوبه! يکي از مشکلات خانم هاي چادري اين است که حتماً بايد از كيف دوشي استفاده کنند چون گرفتن كيف با دست خيلي مواقع سخت است. به همين دليل معمولاً بعد از مدتي دچار دردهاي کمر و کتف و ... مي شوند. بخشي از افرادی که از اين چادر استقبال کردند همين افراد بودند! **اين طرح به مجلس هم ارائه شده** مدتي پيش کميسيون فرهنگي مجلس از من دعوت کرد که طرح را ارائه دهم ابتدا استقبال کردند اما هنوز از سوي آنها خبري نشده است. با اين وجود خود طرح را به همه ارگان ها و دانشگاه ها ارائه دادم. همه استقبال کردند ولي هر کسي منتظر است تا ديگري اين چادر را سر کند و بعد که اين چادر در عرف جامعه ما جا افتاد خودشان هم سر کنند! در حال حاضر ??? نگردي کل کشور از اين چادر استفاده مي کنند و اميدواريم که بزودي چادر ايراني تبديل به عرف جامعه شود.

تاثير هم داشته؟ مدتي قبل، خبرنگاري که چادر سرش نبود، آمده بود براي مصاحبه در مورد همين چادر و طبعاً من هم همه چيز را توضيح دادم. موقع رفتن يك نمونه از چادرها را خواست و سر کرد، بي مقدمه پولش را درآورد و داد! پرسيدم که چه طور او بکوه تصميم گرفته که چادري شود! او گفت خانواده من يك خانواده مذهبي است و مادرم اصرار دارد که چادر سر کنم. من در مقابل، تا حالا مقاومت کرده ام و گفته ام چادر جلوي دست و پاي مرا مي گيرد و من نمي توانم با چادر کار کنم. حالا که اين چادر جديد را ديدم، فهميدم که مي توانم هم فعاليت داشته باشم و هم چادر سر کنم. يك بار هم وقتي به دانشگاه همدان، نمايشگاه حجاب رفته بودم، دختر خانمي با چهره آرايش کرده آمد غرفه ما و اين چادر را پسنديد ولي دوستانش مسخره اش کردند و نگذاشتند که بخرد! سه بار رفت و آمد و آخر هم چادر را خريد. همانجا سرش کرد و محکم گفت: اولين قدم در راه با حجاب شدن!

و اما مشکلات تقريباً همه قسمت هاي اين کار را خودم به تنهائي انجام داده ام. از طراحي و تبليغ و اطلاع رساني تا سرمايه گذاري در بخش توليد و بعد هم توزيع! در حال حاضر توليدکننده ها حاضر نيستند اين چادر را بدوزند و به همين دليل من به خانم ها آموزش مي دهم تا در شهرهاي مختلف اين کار را انجام دهند. وليکن اين کار قطعاً نياز به کمک و حمايت همه جانبه دارد و بايد فکري جدي براي توليد اين گونه کارها شود. **مانتوي ايراني هم طراحي مي کنيد؟!** وقتي سير تاريخ لباس را در ايران بررسي مي کردم، متوجه شدم در دوره هاي مختلف با توجه به هر دوره طرح و رنگ لباس ها چه قدر تغيير و تنوع داشته است ولي متأسفانه در حال حاضر ما همه گذشته مان را فراموش کرده ايم و بیکار نشسته ايم تا ديگراني که در طرح هايشان دلسوز ما نيستند براي ما مدل مانتو و لباس و ... طراحي کنند.

من معتقدم ما در زمينه مانتو مشکل طرح نداريم. مشکل اصلي، توليد و اقتصاد است. طبعاً طرح هايي که با فرهنگ و شأن خانم هاي ما سازگار باشد، نياز به پارچه مرغوب تر و بيشتري دارد لکن توليدکننده عمدتاً نه براساس عقايد ديني بلکه براساس نگاه سودانگاران خود محصولاتي توليد مي کند که نياز به پارچه کمتر و ارزانتري داشته باشد. اين است که در اين حوزه خيلي نمي شود کار کرد! من چندين طرح متنوع و متناسب با روحيات جوانان براي مانتو دارم و ليکن فقط براي خودم و خانواده ام اجرا مي کنم. چون يك طرح، اگر بخواهد به توليد انبوه برسد، نياز به پشتوانه اقتصادي دارد که من در حال حاضر ندارم! ضمن اينکه من يك دبير هستم و بايد کار تحقيقي و پژوهشي انجام دهم. همين کار چادر ايراني به شدت وقت مرا گرفته و من اصلاً فرصت ندارم که بخواهم درگير کار مانتو هم بشوم! **سخن آخر** خانم جنابي در پايان حرف هايش مي گويد: هر کسي آزاد است در نحوه پوشش، تنوع ايجاد کند. اما اين تنوع بايد در چارچوب اسلام باشد. خانم هاي ما بايد در عين حفظ حجابشان شيك بپوش و مرتب هم باشند چون يکي از تاکيدات اسلام بر زيبايي و آراستگي است.

جنابي، نتايج تحقيقاتش و نيز چادر و مقنعه و ساق دست هايي را که توليد کرده در نمايشگاه فرهنگ فاطمي، در سالن مخصوص بانوان به نمايش گذاشته است. خانم هايي که نسبت به نوع نگرش او و کارهاي او انتقاد يا پيشنهاد دارند و يا مي خواهند با چادر ايراني بيشتتر آشنا شوند مي توانند تا دير نشده سري به نمايشگاه فرهنگ فاطمي، و با اين خانم طراح صحبت کنند.

پيشنهاد استفاده دختران نمايندگان از چادر ايراني

مشاور مجلس در طراحي لباس ملي گفت: طرح چادر ايراني را به کميسيون فرهنگي ارائه کردم که رئيس اين کميسيون پيشنهاد کرد براي اينکه ديگران طرح اين چادر را مشاهده کنند يك روز دختران نمايندگان اين چادر را بر سر کنند.

خانم جنابي در گفت و گو با خبرگزاري فارس افزود: آنچه براي من به عنوان يك معلم قابل توجه است تغييرات اجتماعي در نسل جوان و جابجايي در فرهنگ اصيل ايراني است و در اين باره براي دانستن اينکه موضوع لباس جوانان چقدر براي آنان اهميت دارد، کاري تحقيقاتي درباره حجاب و تغييرات آن که تکیه اصلي اش بر روي چادر بود انجام دادم. وي با اشاره به اينکه طرح تکميل چادر ايراني با هدف تسهيل حضور اجتماعي زنان و حفظ موقعيت آنان با داشتن يك

حجاب کامل است ادامه داد: چادر فعلی برای بسیاری از فعالیتهای اجتماعی زنان مشکل ایجاد می‌کرد بطور مثال یک پزشک یا پرستار زن با چادر براحتی نمی‌توانست کار کند و هنگام ورود در محیط کار آن را کنار می‌گذاشت. وی درباره طراحی چادر ایرانی گفت: جلوی چادر معمولی ایرانی از بالا تا پایین به صورت مخفی دگمه و جا دگمه به کار رفته است تا چادر کنار نرود و همچنین نیازی نباشد با دو دست نگهداری شود بعلاوه دست‌ها از طرفین چادر از آرنج به پایین آستین دارد که هنگام رانندگی، تایپ و یا نگهداری فرزند نیازی به کنار گذاشتن چادر برای استفاده از دستان نیست در واقع حجابی کامل‌تر با آسایش بیشتر است. وی اضافه کرد: طرح چادر ایرانی را تابستان امسال در نمایشگاه «فرهنگ فاطمی» به منظر عموم رساندم و ۴۸ نفر از افرادی که این چادر را پسندیدند طی دو هفته حجاب خود را مطابق آن تغییر دادند.

جنابى تصريح کرد: در طول ۴ ماه، ۸۰۰ نفر از این طرح استقبال کردند که بیشتر آنان افراد تحصیل کرده، کارمند و یا دانشجو هستند. وی با بیان اینکه زنان ۳۰ تا ۴۵ سال استقبال کمتری از این طرح نشان دادند گفت: کنار گذاشتن عادتى که با دو دست چادر نگهدارى می‌شده و نگهدارى كيف در بیرون از چادر علت این استقبال کم بود اما به هر حال معتقدم اگر چادر ایرانی عمومیت پیدا کند، این عده نیز حاضرند از این چادر استفاده کنند. **نظران خوانندگان خبر:** با عرض سلام - من یکی از آن ۸۰۰ نفری هستم که از چادر ایرانی استقبال کردم. تابستان امسال، اوایل هم زیاد آن را می پوشیدم و خیلی هم احساس راحتی در آن میکردم، اما اگر قسمت بالاتنه این چادر گشادتر باشد خیلی بهتر است. و اگر اینطور باشد حجاب چادر خیلی بهتر میشود. با تشکر

باز هم جای اصلاح و تکمیل و همیاری برای همه وجود دارد

چادر فقط یک پارچه مشکی ساده و بلند نیست. طرح‌های جدید و متنوعی هم از این پوشش ایرانی اسلا می وجود دارد. مدل‌های جدیدی که در این صفحات به بعد می بینید، حاصل تلاش خانم نیرالملوک بهروزین استاد طراحی لباس دانشگاه شریعتی و دانشجویان ایشان است. قصداً از نشان دادن این چادرها این است که امکان نوآوری و ایجاد تنوع در چادر و پوشش دختران و زنان مسلمان را نشان بدهیم. پوششی که به هر حال قرن هاست جزئی از لباس ملی و مذهبی ما است؛ و در عین حال امکان هماهنگی با شرایط جامعه امروز ما را نیز در خود دارد. شما هم می توانید با صرف کمی وقت از این طرح‌های جدید استفاده کنید و در عین رعایت حجاب و پوشش اسلامی، از زیبایی و تنوع این طرح‌ها هم بهره ببرید. البته مدل‌های موجود در بازار به این اندازه متنوع نیستند، اما از آن جا که دخترها و خانم‌های ایرانی معمولاً خودشان چادرشان را می‌دوزند و آن را به صورت آماده تهیه نمی‌کنند، امکان استفاده از این طرح‌ها وجود دارد. کسی چه می‌داند، شاید تا چند ماه دیگر این طرح‌ها به صورت جدی وارد بازار لباس ایران شود.

طراحی بهروزین:

گزارشی از چند و چون طراحی چادر کم‌ری؛ بنا به توصیف خانم بهروزین که خود را طلبه مقدمات تحصیلات حوزوی می‌داند، چادر کم‌ری در کمر گره می‌خورد و به دست‌ها آزادی عمل بیشتری می‌دهد، و در بالای سر به یک مقنعه وصل است. وی می‌گوید «بیشترین سنگینی این چادر روی شانه هاست و به خاطر مسائل طبی و اینکه سنگینی چادر روی سر ممکن است باعث بیماری و سردرد شود از این شیوه استفاده کردم که فشار کمتری به سر وارد می‌کند.» به گفته او پیشینه طرح چادر کم‌ری به دوره صفویه بر می‌گردد. البته ناظران می‌گویند تا پیش از تصویب رسمی پوشیدن چنین لباسهایی برای زنان خالی از دردسر نیست.

گروه فرهنگ، کیان مهر احمدی:

خانم «نیرالملوک بهروزین»، **طراح لباس و استاد دانشکده فنی و حرفه ای شریعتی**، لباس‌هایی متناسب با فرهنگ «پوشش اسلامی» طراحی کرده بود و اصراری بر نامیدن آنها به اسم «لباس ملی» نداشت، اما ماه گذشته و در همایش «ترمه

نگار» که در شیراز برگزار شد، این لباس‌ها توانستند تأیید تلویحی برخی از روحانیون را به عنوان طرح‌هایی مناسب «لباس ملی» کسب کنند. «بهروزین» را فاطمه آلیا، نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی به ما معرفی کرد. بنا به نظر او لباس‌های بهروزین مخصوصاً «چادر کم‌ری» اش ظرفیت بررسی و مطالعه به عنوان یکی از طرح‌های لباس ملی را دارد.

«بهروزین» را در محل کارش در دانشکده شریعتی دیدیم. کارشناس طراحی لباس است و هم اکنون مشغول تحصیل مقدمات حوزوی. اصرار داشت که مصاحبه نکنم و از او عکس بگیرم چون «نمی‌خواهم خودم مطرح شوم. لباس‌ها را که معرفی کنید، کافی است. آنها ایده‌های من هستند.» او حدود ۱۱ نوع لباس طراحی کرده است که خیلی هم شبیه هم هستند. مهم‌ترین نمونه کارش، طراحی «چادر کم‌ری» است که بنا به قول خودش به دوره صفویه بر می‌گردد. این چادر در کمر گره می‌خورد و به دست‌ها آزادی عمل بیشتری می‌دهد، مضاف بر اینکه در قسمت بالای سر به یک مقنعه وصل است و بیشترین سنگینی چادر روی شانه هاست. این همان چادری است که آلیا از آن تعریف می‌کرد. بهروزین تأکید می‌کند «به خاطر مسائل طبی و اینکه سنگینی چادر روی سر ممکن است باعث بیماری و سردرد شود از این شیوه استفاده کردم که فشار کمتری به سر وارد می‌کند.»

ویژگیهای جادر طراحی بهروزین: پوشیده و راحت و زیبا

هم جادر است هم مقنعه هم مانتو .. جادر نماز.. جادر میهمانی.. جادر بیرون خانه.. جادر فعالیتهای اجتماعی..

۱ = با این که زیر این جادر که مخصوص مهمانی است باید روسری سر کنید، اصلا این قضیه، سرکردن جادر را بر دردسر نمی کند، بلکه به خاطر تناسب رنگ جادر و روسری ای که انتخاب می کنید، زیبایی و جلوه خاصی به ظاهر تان می دهد. جیب های این جادر باعث می شود که بی خیال وسایل خرده ریزی شوید که در مهمانی ها مجبورید با خودتان این طرف آن طرف ببرید، چون می توانید به جای یک کیف کوچک همه وسایل تان را در جیب های لباس تان بگذارید. شغل این جادر را هم می شود شکل های مختلفی روی سر بست

۲ = یک مانتوی سرتاسری به اضافه یک روسری که گوشه های آن را باید به هم گره بزنید، این جادر را تشکیل می دهد. آزادی دست و حرکت بدن در رکوع و سجده دلیل سفارش این جادر نماز به شماست. سرکردن این جادر باعث می شود احساس خستگی نکنید و با خیال راحت از این که حجاب تان برای نماز کامل و درست است، نماز تان را بخوانید

۳ = مهمترین قسمت این جادر، نوار پهني است که پشت کمرتان گره می خورد، و اصلا به خاطر همین هم به آن جادر کمري می گویند. همان چادرهایی که زن های پهلوانان نمی میرند سر می کردند. اطمینانی که این جادر از لحاظ بسته بودن جلو آن و وصل بودن به بدن می دهد، باعث می شود آدم با خیال راحت این طرف و آن طرف برود. جنس این نوع جادر هم بهتر است از پارچه های سبک باشد، چون جادر مفصلي است و نباید خیلی سنگین باشد، البته این مفصل بودن اصلا مانع آزادی شما نیست، چون قسمت مجزایی که روی سر می افتد، می تواند به انتخاب شما و در مواقعی که کارهای زیادی با دست تان انجام می دهید پشت شان هایتان و یا زمانی که دوست دارید پوشیده تر باشید جلو شان و روی بدن تان قرار بگیرد

۴ = این یک مقنعه بزرگ است، با ابعاد اغراق شده، چون شکل آن دقیقا مقنعه ای است که شما داخل آن می روید و لبه پایین مقنعه تا پایین پاپتان می آید، ممکن است با این جادر دست هایتان به اندازه مدل دیگر آزاد نباشد، اما حسنی که این جادر دارد، جمع و جور بودن آن است و حتی می شود گفت شما را لاغرتر نشان می دهد. پارچه های کرب سبک برای این جادر خیلی مناسبند، چون علاوه بر سبکی، باعث خوب ایستادن این جادر بر سرتان می شود

۵ = اگر اهل بلوز شلوار پوشیدن و پریدن از جوی آب و هستید و در عین حال دوست دارید جادر سر کنید، می توانید این جادر جلو بسته را انتخاب کنید. چون نه تنها کیف دست گرفتن و این طرف آن طرف رفتن با آن خیلی خوب است، بلکه به خاطر بسته بودن جلو آن خیال تان هم از حجاب کامل داشتن راحت است در ضمن این جادر را با هر پارچه ای می شود دوخت و به خاطر این که دست های تان از آن بیرون می آید آزادی عمل زیادی به شما می دهد

۶ = اگر اهل رفت و آمد در جاهای اداری هستید، و خیلی پر مشغله اید و با آدم های مهم و جاهای مهم سرکار دارید، حتما این جادر را امتحان کنید، چون این نه تنها یک جادر بلکه مقنعه و مانتو نیز هست. شما می توانید این جادر را با هر رنگ و جنسی که دوست داشتید بدوزید، البته پارچه های حریر اسود به دلیل زیبایی و سبکی ای که دارند مناسبترین جادر این جادر به خاطر شکل ایستادنش بر سر تشخیص خاصی به آدم می دهد که هم به درد مهمانی ها و مجالس رسمی می خورد و هم ادارات.

۷ = شکاف هایی که در این جادر تعبیه شده اند، باعث می شوند دست هایتان تا نزدیکی های زیر آرنج از جادر بیرون بیاید و شما می توانید خیلی راحت کیف تان را روی دوش ببندازید یا مجله و کلاسورتان را دست بگیرید، بدون این که نگران جمع کردن چادرتان باشید همچنین می توانید زیر این جادر مانتو یا پیراهنی با رنگ هایی ببوشید که به مشکي خیلی می آید، چون آستین لباس تان از جادر بیرون می آید. پارچه های کریستال برای این جادر مناسب به نظر می رسند، چون نرم بودن آن ها باعث شکیل تر و زیباتر شدن این جادر می شود.

۸ = به کار رفتن ۲ نوع پارچه با دو طرح مختلف زیبایی خاص به این جادر می دهد که نیمی نوار دور مچ دست و همچنین دور روسری آن می قسمت دامن مانند آن می تواند طرح متفاوتی با کل جادر داشته باشد. علاوه بر زیبایی رنگ و طرح، دلیل دیگر پیشنهاد، متنوع بودن نوع روسری آن است که تقریبا به هفت مدل می شود آن را بست و سر کرد. با تن کردن این جادر علاوه بر این که حجاب تان را حفظ می کنید، می توانید از مهمانان به راحتی پذیرایی کنید.

۹ = کش داشتن سرآستین ها، بسته شدن به کمر، روسری راحتی که به مدل های مختلف می شود آن را روی سر بست، دلایل پیشنهاد این نوع جادر پذیرایی به شماست، چون آستین های آن در نهایت آزادی بالا و پایین نمی روند و خیلی هم بامزه و خوشگلند و به خاطر کمري بودن این جادر، اطمینان زیادی به حجاب تان خواهید داشت، دیگر هم لازم نیست همه اش مواظب کنار رفتن چادرتان باشید

۱۰ = اگر قرار است به عمره مثلا دانشجویی مشرف شوید، یکی از این چادرها برای خودتان دست و پا کنید تا دیگر عصب دست و پاگیر بودن لباس تان را در موقع اعمال حج نخورید. این نوع چادرهای احرام خیلی از کارهای آدم را راحت می کنند، چون دیگر آدم می تواند در یک دستش کتاب دعا باشد و در دست دیگرش تسبیح، و هم مشغول جمع کردن جادر از زیر دست و پایش نباشد

پس از طرح مسئله لباس ملی در همدان؛ عده ای برای اجرای این طرح پیش قدم شدند و فعالیت هایی را آغاز کردند اما بهروزین فعالیتهایش را سال ها پیش (از سال ۷۳) آغاز کرده و آن طور که خودش می گوید ایده طراحی لباس هایی که با فرهنگ پوشش اسلامی، هم ساز باشند از دوره قبل از انقلاب در ذهنش بوده است. هنگامی که از او می پرسیم: «فکر می کنید جوان ها تمایلی به پوشیدن اینگونه لباس ها داشته باشند؟» در حالی که نشان می دهد چنین پرسشی به نظرش کاملا فاقد موضوعیت است، می گوید: «تمام همکاران من و دخترهای آنها دوست دارند از این لباس ها بپوشند. اصلا شما چرا از من سوال می کنید، می توانید از

خود دانشجویان بپرسید. هر وقت من طرحی می زنم آنها خواهش می کنند الگوی لباس را به آنها بدهم تا بتوانند از روی آن برای خود لباسی بدوزند. می توانید از خودشان بپرسید تا نظر واقعی شان را بفهمید.»

لباس احرام و کوهنوردی بهروزین به غیر از این لباس ها چند مدل لباس برای احرام و کوهنوردی هم طراحی کرده است که می گوید لباس احرام را همکارانش خیلی پسندیده اند و هنگام مشرف شدن به حج از آنها استفاده می کنند.

لباس کوهنوردی او یک شلن بلند است که تقریباً تا روی مچ پا می گیرد و یک مقنعه بلند تا پایین سینه دارد. از او می پرسیم آیا واقعا کوهنوردی با یک شلوار مناسب و مانتو، راحت تر نیست تا با این چادر؟ پاسخ می دهد: « پس تکلیف کسانی که اعتقاد دارند، در عین حال می خواهند از فضای کوهستان هم استفاده کنند، چه می شود؟ آنها باید چه کنند؟» سوال منطقی ای به نظر می رسد که جوابی برایش ندارم. لباس هایی که او طراحی کرده است عمدتاً از پارچه های ارزان قیمت تهیه شده است. آن طور که خودش می گوید هر کدام از لباس ها با پارچه رنگی، حدوداً پانزده- شانزده هزار تومان هزینه بر می دارد. با پارچه مشکی درجه یک هم قیمت ها به سی تا چهل هزار تومان می رسد. به نظر می آید این قیمت ها برای طبقه متوسط قیمت ها ی مناسبی باشد.

بهروزین یک مدل پیراهن هم دارد که می گوید با استفاده از لباس های دوره هخامنشی طراحی شده است. بهروزین می گوید ایده آن را از منابعی که به لباس های آن دوره پرداخته اند گرفته و خودش ابداعاتی در آن به خرج داده است. او معتقد است با اینکه هخامنشیان در دوره پیش از اسلام زندگی می کرده اند اما لباس های آنها هم پوشیده بوده و عربانی و برهنگی در آنها وجود نداشته است و نتیجه می گیرد: « ما همیشه ملت پوشیده و نجیبی بوده ایم.» تا به حال چندین بار از سوی صدا و سیما آمده اند و لباس های بهروزین را برای استفاده در فیلم ها و سریال ها برده اند اما او نمی داند که آیا واقعا از لباس های او استفاده شده است یا خیر. در جواب عده ای که به او گفته اند با این کار طرح هایت را می دزدند، خندیده و گفته است: « همه هدف من این است که این طرح ها اشاعه پیدا کند، حالا از هر راهی که باشد، فرقی نمی کند.»

نیرالملوک بهروزین در حالی که با حجاب کامل در برابر من نشسته بود در انتهای گفتگو تاکید می کند: « من با هیچ لباسی مخالف نیستم. هر لباسی برای خودش کاربردی دارد. مثلاً در قسمت طراحی لباس داخل خانه، من به دانشجویانم سفارش می کنم هر چقدر لباسی که طراحی می کنید، بازرتر باشد نمره بالاتری می گیرید. برای اینکه اسلام سفارش کرده است در برابر محرم خود لباس باز هم می توانی بپوشی تا او به نامحرم نگاه نکند و محیط بیرون اغواش نکند.» او حدود ۱۱ نوع لباس طراحی کرده که خیلی از آن ها هم شبیه به هم است. مهم ترین نمونه کارش طراحی چادر کمربندی است که بنا به قول خودش به دوره صفویه بر می گردد. این چادر به کمر گره می خورد و به دست ها آزادی عمل بیشتری می دهد، مضاف بر این که در قسمت بالای سر به یک مقنعه وصل است و بیشترین سنگینی چادر روی شانه هاست.

بهروزین به غیر از این لباس ها چند مدل لباس برای احرام و کوه نوردی هم طراحی کرده که می گوید لباس احرام را همکارانش خیلی پسندیده اند و هنگام مشرف شدن به حج از آن ها استفاده می کنند. وی معتقد است مجلس برای سامان دهی مد و لباس باید از طرح های ابداعی استفاده کند و طرح های پیشنهادی تقلیدی از لباس های گذشته ایرانی نباشد. او که با طرح های خانم زمانی چندان موافق نیست، می گوید: در طرح هایی که برخی از خانم ها، مثل خانم زمانی ارایه کرده بودند، ابداع کمتر به چشم می خورد و آن ها همان لباس مثلاً دوره قاجار را با پارچه های فانتزی تهیه کرده بودند که به نظر من روش مطلوبی نیست. باید با توجه به نیازهای جامعه و پیش رفت های فرهنگی و هنری از طرح های قدیمی ایرانی اسلامی بهره بگیریم و با افزودن ایده های تازه در طراحی آن ها شکل و مدلی جدیدی از لباس خلق کنیم تا به چشم بیننده خوش بیاید. این مساله پیچیده است

ده نکته مفید برای نگهداری و کاربری بهتر چادر

۱ = تا آن جا که می شود، چادر را با آب سرد و خالی بشویید یعنی برای گردو خاک گرفتن و تا وقتی که مجبور نشده اید، از پودر استفاده نکنید. پودر شست و شو چادر مشکی را لک می اندازد. می توانید از شامپو یا مایع ظرف شویی استفاده کنید که برای شست و شوی چادر مشکی خیلی مناسب هستند. ۲= حتماً از فرمان اول فهمیده اید که با تمام تنبلی و بی حوصلگی، چادر باید با دست شسته شود. شست و شو با ماشین لباس شویی باعث پوسیده شدن زود هنگام چادر می شود. اگر هم از ماشین لباس شویی استفاده می کنید، حتماً از مایع نرم کننده و مایع های مخصوص شست و شوی لباس مشکی استفاده کنید.

۳= بعد از شستن چادر، تا آن جا که می توانید آن را به شدت تکان دهید تا حسابی صاف شود، آن وقت آن را طوری روی طناب پهن کنید که احتیاج به اتو نداشته باشد.

۴= بهتر است چادر را کمتر اتو بزنید تا برق نیفتد و زود فرسوده نشود، اما برای اتو زدن حتماً آن را پشت و رو کنید و از پشت اتو بزنید تا رویش برق نیفتد. ۵= جالب است بدانید که اگر چادر نوي تان را قبل از شست و شو برای بار اول، به مدت يك روز در فریزر بگذارید، الکتریسیته آن گرفته می شود و دیگر گردوغبار را جذب نمی کند.

۶= هیچ وقت چادر را از کش آن آویزان نکنید، چون به تدریج کش آن پاره می شود و چادر تان را سوراخ می کند.

۷= تا کردن چادر خیلی بهتر از آویزان کردن آن است. این کار باعث می شود که چادر دیرتر چروک شود.

۸= لبه های چادر را در بدترین شرایط هم با دندان تان نگیرید، چون علاوه بر پاره شدن لبه ها، رنگ و شکل زشتی به آن ها می دهد. ۹= سعی کنید چادر تان زیاد در معرض آفتاب قرار نگیرد، چون بور می شود یعنی به رنگ قرمز یا سبز در می آید. حتی بهتر است چادر شسته شده تان را هم در آفتاب پهن نکنید.

۱۰= فرمان آخر این که هنگام خرید سعی کنید يك چادر سبک انتخاب کنید، چون بعضی چادرها با وجود قیمت و حتی کیفیت بالا، خیلی سنگینند و این مساله ممکن است باعث سردرد و آرتروز گردن شود.

با تشکر از

خانم جنابی و خانم بهروزین و همه تلاشگران این عرصه

و

بنیاد حیات طیّب